

PROMLUVY PŘI ODDAVKÁCH

Podle Dr. W. F. Schwierholze.

UPRAVIL

ARNOŠT OLIVA

KROPÁČ & KUCHARSKÝ — PRAHA.

PROMLUVY PŘI ODDAVKÁCH

PROMLUVY PŘI ODDAVKÁCH

Podle

Dr. W. F. Schwierholze.

Upravil

Arnošt Oliva.

1 9 3 6

KROPÁČ & KUCHARSKÝ - PRAHA

NIHIL OBSTAT.

Antonius Stríž,
censor.

IMPRIMATUR.

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,
Vicarius generalis.

Pragae, die 11. Julii 1936.
N.: 9657.

I.

Dnešním dnem vstupujete v nový a svatý stav, ve stav manželský. Abyste si uvědomili, jak jest důležitý tento stav, jak úctyhodný před Bohem i lidmi, uvažujme o jeho významu.

Stav manželský jest nejdůležitější stav na zemi.

Písmo svaté chválí a doporučuje různé stavy.

O kněžském stavu praví sv. Pavel: »Snaží-li se někdo o biskupství, díla dobrého si žádá« (1. Tim. 3, 1).

O panictví píše: »Dobře činí ten, kdo provdává pannu svou; ale kdo jí neprovdává činí lépe« (1. Kor. 7, 38).

Nemožno si mysliti Církev bez kněží, bez řeholníků, bez zasvěcených panen Bohu.

A přece manželský stav jest prvotnější a nutnější než stav kněžský a řeholní.

Lidstvo by mohlo býti bez řeholníků a zvláštního kněžství,

ale nemohlo by býti bez manželů. Manželství jest

přirozený domov dítěte. V manželství přichází člověk v nejbližší styk se životem, s jeho radostmi i bolestmi.

V manželství vykvétá lidský život a přináší plody. Manželský stav jest stav nejnutnější.

Proto Bůh po stvoření světa založil manželství.

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi, na počátku stvořil i manželství a již tehdy určil jeho podstat-

né části, jež měly mítí platnost po všechny věky. Manželství má být mezi jedním mužem a jednou ženou, muž a žena mají opustiti otce i matku, aby oni dva tvořili novou jednotu, muž a žena mají si býtí v manželství rovni, neboť oběma stejně platí slova: »Naplněte zemi a podmaňte ji« (Gen. 1, 28). Od počátku mělo zvláštní Boží požehnání na manželství spočívatí, proto Písmo svaté praví: »Bůh jim též požehnal, řka: Rostte, množte se, naplněte zemi« (Gen. 1, 28). Tak byla od počátku pevně stanovena forma manželství. Když se manželství zvrhlo množenstvím, Spasitel prohlásil za rozhodný důvod k jeho upravení: »S počátku nebylo tak« (Mt. 19, 8). Manželství mělo býtí opět takovým, jakým Stvořitel na počátku v lásce a moudrosti je učinil.

Proto Spasitel vyznamenal manželství, když se zúčastnil s matkou a učedníky svatby v Káni Galilejské.

O uspořádání světa Bohem platí věta: Na počátku bylo manželství. Ale i o veřejné činnosti Ježíšově jsou pravdivá slova: Na počátku bylo manželství; první zázrak Spasitel učinil při svatbě v Káni. Písmo svaté to výslovně zdůrazňuje a připomíná: »Tím učinil Ježíš počátek divů v Káni Galilejské a zjevil slávu svou; i uvěřili v něho učedníci jeho« (Jan 2, 21). Ježíš při tom chtěl nejen ukázati svou slávu, nýbrž i vyznamenání, jež mělo budoucně přináležeti každému manželství mezi jeho věřícími. Jako přišel, aby obnovil původní stav lidského pokolení před hříchem, tak chtěl i manželství obnoviti v tom stavu, v jakém původně bylo. Jako

přinesl lidstvu slávu dítek Božích, tak oslavil i manželství povýšením na svátost.

Kéž by vás vědomí o významu a svatosti vašeho nového stavu naplnilo radostí a hrdostí! Kéž by to, co dnes tak dobře začínáte, bylo stále provázeno štěstím a Božím požehnáním!

II.

Oltář jest nejsvětějším místem na zemi. Ve svatostánku na oltáři Bůh přebývá mezi lidmi. Tu jest trůn jeho milosti; tu dává sílu a útěchu a vše, čeho potřebujeme. Sám praví, že tu jsou oči jeho a srdce po všechny dny a noci (3. Král. 9, 3). Tu andělé a svatí Nekonečnému denně se klanějí; tu se přináší obět, na niž Bůh patří se zalíbením. Z těchto důvodů věřící katolík přibližuje se tomuto nejsvětějšímu místu s uctivostí a pokorou a svatou bázní. *Kněz u oltářních stupňů začíná Mši svatou* úchvatnými slovy: »Vstoupím k oltáři Božímu, před Boha, jenž jest původcem radosti mé od mladosti mojí.« Ta slova se modlí s úctou a bázní, s touhou a láskou, s radostí a chloubou.

První den manželského života přivádí i vás k oltáři, radostně a šťastni, jako kněz, i vy myslíte: Přistupujeme k oltáři Božímu, k Bohu, jenž jest původcem našich radostí od mladosti naší. Tak jednáte správně. S Bohem máme začínati, Boha máme míti průvodcem na dlouhé životní pouti; vede-li Bůh, dopadne to dobře. V jeho přítomnosti smíte bezpečně očekávati, že se splní všechny naděje a přání, že dá dostatek síly, stálé štěstí, a upevní vaši věrnost.

Kněz má při Mši svaté kříž před sebou na oltáři a na zádech mešního roucha. Tento kříž mu připomíná, že jest nejen obětníkem, nýbrž i obětí. I vy nepřistupujete k oltáři jen jako prosebníci, nýbrž začínáte zde na tomto místě i svou obět. Možná, že to poznáte dost brzy. Manželský život jest životní obět. Kolik obětí musí přinést starostlivý otec pro ženu a děti! Jak těžké obětí žena musí přinášeti a ještě mnohdy obětovati život svůj pro život dítěte! Stále jsou pravdivá slova: Budeš míti mnohé starosti a bolesti se svými dětmi. Každé dítě, které rodiče přijímají podle vůle Boží, jest pro ně obět, mnohdy velmi těžká obět. Manželský život bude životní obětí, pokud u cest našeho života budou kříže odříkání.

Připravte a vyzbrojte dnes svá srdce pro tyto oběti!
»Veselého dárce miluje Bůh« (2. Kor. 9, 7).
Umiňte si, že ochotně a bez reptání přijmete vše, co uloží povinnost a život. Boží pomoc a sílu vyprošujte si u oltáře Božího, kdykoli život bude požadovati větších obětí. Jediný Bůh jest dárce radosti a štěstí; jedině On posiluje a pomáhá!

III.

Přicházíte k oltáři Božímu, abyste v slavnostní chvíli a na nejslavnějším místě ruce si podali k nerozlučitelnému manželskému svazku.

Jak podivuhodná jest lidská ruka! Jest to nejjemnější nástroj v celé Boží přírodě. Není to lidský vynález, nýbrž dílo Boží. Ruka zjevuje povahu člověka: je-li pevný nebo měkký, zmužilý nebo váhavý, šlechetný nebo zvrhlý, zdravý nebo nemocný.

Ruka jest vysvědčení činnosti a práce. Proto Písmo tak rádo a často mluví o ruce Boží. Jak laskavou a přívětivou jeví se tato ruka při slovech modlitby: Otvíráš ruku svou a naplňuješ každého živocha požehnáním. Jak tato ruka ukazuje božský majestát při slovech sv. Petra: »Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v čas navštívení« (1. Petr. 5, 6). Spasitel vzkládáním ruky tak často uzdravoval, vzkládáním rukou udělují se dvě svátosti (biřmování a svěcení kněžstva), mohl tedy sv. Pavel napsati Timoteovi, jehož posvětil na biskupa: »Připomínám ti, abys opět rozněcoval milost Boží, která jest v tobě vzkládáním rukou mých.« Jak podivuhodná jest lidská ruka! Každému nepodáváme ruky. Ke slibu, jenž má míti platnost jako přísaha, patří i ruka. Podání ruky při slavném slibu jest svaté a závazné. — *Podáte si pravé ruce, kněz je ovine štolou, a udělí vám církevní požehnání. Od té chvíle máte jíti po celý život ruka v ruce.*

Ruka v ruce! To znamená, že váš svazek jest nerozlučitelný; vaše ruce jsou vzájemně spojeny Božím zákonem. — *Ruka v ruce!* To znamená důvěru za důvěru. Ruku podáváme jen tehdy a tomu, kdy a v koho máme důvěru. — *Ruka v ruce!* Tím jest řečeno věrnost za věrnost, jak jste si slíbili a tento slavný slib podáním rukou i spečetili. Nikdy nesmíte zraditi jeden druhého. — *Ruka v ruce!* To jest vážné napomenutí k vzájemné pomoci v každém ohledu. Jak blaze působí, dotkne-li se zdravá ruka jednoho s laskavostí rozpáleného čela druhého, aby zmírnila jeho bolest! — *Ruka v ruce!* To jest symbol toho, že manželství vyžaduje svor-

nosti a souladu ve všech základních otázkách životních. — *Ruka v ruce!* To znamená šetřiti klidu a míru při různosti mínění, a býti ochoten ke smíru, dostaví-li se roztržka, aby se zase brzo přivínila ruka k ruce, duše k duši, a láska našla lásku. Nezapomínejte toho nikdy! Kdykoli později v životě ruce si podáte, vzpomínejte s radostí této chvíle, kdy Bůh skrze svého kněze vaše ruce spojuje. Nikdo z lidí nemá a nesmí rozdvajovati a rozlučovati, co sám Bůh spojil, ale nesmí tak činiti ani utrpení ani rozepře. Zachovejte si lásku a neporušenou věrnost a jděte klidně a šťastně životem stále ruka v ruce!

IV.

Zavazujete se dnes jeden druhému stálou věrností na celý život. Jedná se o velmi vážnou věc, proto tento slavný slib činíte v přítomnosti dvou svědků a podáváte si pravé ruce. Svědky vašeho slibu jsou i Církev a všichni přítomní.

Mnohá životní povolání začínají závazným slibem. Kněz slibuje svému biskupovi a jeho řádným nástupcům úctu a poslušnost; řeholník slibuje chudobu, čistotu, poslušnost; úředník a vojín skládají slib věrnosti. I u brány manželství stojí slib, jenž připomíná, poněvadž jest veřejně vysloven, stále převzaté povinnosti, a zvláště zavazuje, poněvadž se děje před Bohem a několika svědky. Tento slib zavazuje trvale, což připomíná zlatý snubní prsten tím, že nemá začátku a konce.

Dnešní váš slib jest nejdůležitější ve vašem životě! Jest to slib, který se nedá zrušiti, který stále svatě

zavazuje, který sám Bůh střeží svým vševídnoucím okem, Bůh nejvyšší svatý a přísný, slib, který žárlivě střeží i spořádaná lidská společnost. Plnění tohoto slibu přináší štěstí, neplnění neštěstí. Plnění tohoto slibu znamená vzájemnou úctu i úctu bližních, poněvadž vám získává zvláštní cenu a vážnost před Bohem i lidmi.

Slibujete si především vzájemnou úctu.

Máte jeden druhého tak si vážit, jak si váží jedno dítě Boží druhého dítěte. Máte míti jeden ke druhému takovou úctu, jakou má šlechetný muž k své šlechetné ženě, jakou má dobrá žena k svému šlechetnému muži. Snažte se všemožně o vzájemnou úctu a vážnost, které tvoří základ manželského štěstí. Opravdové přátelství může býti jen mezi dobrými lidmi, opravdové manželské štěstí jen mezi dobrými manžely.

Slibujete si vzájemnou lásku.

Nikdy nesmíte zapomenouti, že oba jste lidé, jež Bůh nekonečně miluje. Jest to zákon Stvořitele, jedno z největších tajemství přírody, že se muž a žena milují, tak milují, že tato láska zatlačuje vše ostatní. Tuto lásku zachovejte si neporušenou! Touto láskou budete přemáhati všecky životní obtíže, bez ní bude vám vše obtížné a tísnivé břemeno.

Slibujete si vzájemnou věrnost.

Věrnost jest záležitost cti. Věrnost může vyžadovati jen ten, kdo sám jest věrný. Lidské srdce jest nestálé a k změnám náchylné. Růže vadnou všude, půvaby mládí prchají. Musíme tedy nejen věrnost požadovati, nýbrž věrnost a lásku dávat, o ně se

ucházeti, zasloužiti si je, snažiti se býti jich hodni. *Nevěsta slibuje ženichovi poslušnost.*

Není to nic těžkého a nic ponižujícího. Všude ve světě musí býti podřízenost, všude poslušnost: ve státě, ve společnosti, v úřadě, v rodině. Jeden druhému máme sloužiti rádi a ochotně, když i Syn Boží přišel, aby sloužil; máme býti poslušni, když Kristus byl poslušný až k smrti. Proto byl i povýšen. Slibte tedy, nevěsto, ráda a poctivě ženichovi patřičnou poslušnost! Tato poslušnost vás neponižuje, nýbrž povyšuje.

Kéž dnešní váš vzájemný svatý slib jest vůdčí hvězda celého vašeho života! Kéž počestnost, láska, věrnost a poslušnost jsou stálými vašimi druhy za všech okolností! Kéž dobrotivý Bůh, jenž dnes slyší a přijímá váš vzájemný slib, dá vám oběma sílu, pomoc a požehnání, abyste jej rádi a ochotně plnili!

V.

Slibují-li si snoubenci vzájemně věrnost na celý život, přijímají u oltáře jako zevnější znamení svého trvalého spojení prsten věrnosti. Prsten má býti zlatý, aby důstojně vyjadřoval vznešené myšlenky, jež připomíná. Jest bez konce, jest symbolem stálé věrnosti. Ode dneška vždycky jej budete nositi s hrdostí a láskou, a to tím spíše, uvědomíte-li si, co snubní prsten pro vás znamená.

Snubní prsten má býti vaší ochranou.

Snubní prsten značí hranici mezi vámi a každým jiným člověkem, hranici, kterou stanoví sám Bůh; hranici nejen pro vaše chování, nýbrž i pro vaše

myšlenky. Připomíná přikázání Boží: Nepožádáš manželky bližního svého; připomíná i vážná slova Spasitelova: »Já však pravím vám, že každý, kdo hledí na ženu, aby ji požádal, již zcizoložil s ní v srdci svém« (Mt. 5, 28).

Snubní prsten má vám býti čestným znamením.

Jest vaším čestným svědkem, že jako manželé a zakladatelé rodiny přijali jste svatou povinnost k svému národu, a že jste ochotni tuto povinnost i plniti. Snubní prsten jest zvlášť čestné znamení pro ženu, neboť jí dává výsady, jichž nemá žena neprovdaná, a získává jí velikou čest, je-li v po-
žehnaném stavu. Se snubním prstenem na ruce může klidně každému pohleděti do očí.

Snubní prsten má vám býti i napomenutím.

Připomíná a žádá, abyste jej vždycky nosili v počestnosti a věrnosti, aby pohled na něj nečinil vám výčitek, neobviňoval vás z pokrytectví, když byste se museli styděti před Bohem, svědomím a všemi dobrými lidmi.

Církev svěťí prsteny zvlášť pro jejich významný symbol a slavnostně vám je předává. *Přijměte je s úctou*, provází je ochrana Boží, požehnání Církve, úcta všech dobrých lidí. Nezapomínejte toho nikdy v životě!

Noste snubní prsteny s hrdostí a nedůtklivostí.

Jsou vám drahým symbolem, jsou slavnou připomínkou nezapomenutelného dne s jeho nadějí a slibem, s jeho radostí a štěstím. Tento den jest v nich vyryt a má býti vepsán i ve vašich srdcích nesmazatelným písmem. Snubní prsteny jsou jako záruka věrnosti a příslib věčné odměny: Bůh rád

a bohatě odměňuje lidskou věrnost, protože sám jest nejvyšš věrný.

Nesmíte klamati jeden druhého, musíte si poctivě zachovati vzájemnou úctu a lásku. Tyto úmysly vezměte do života se snubními prsteny. Dobrotivý Bůh, jenž jest nejvyšš věrný, dá vám jistě sílu k zachování věrnosti po celý život.

VI.

Spasitel odešel do končin judských. A tu fariseové přistoupivše k němu, tázali se ho pokoušejíce jej: »Jest dovoleno muži propustiti manželku svou?« (Mr. 10, 2). Spasitel odpověděl:

»Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj« (Mr. 10, 9). To jsou slova neobyčejně vážná a hluboká.

Co Bůh spojil. Nemusíme mysliti na nekonečný světový prostor se všemi hvězdnými světy, které září a svítí v obrovských výšinách a vzdálenostech? Vzhlížíme k nim, milujeme je, ale vymykají se naší moci a jdou cestami, které jim Bůh určil a stanovil. Bůh je spojil.

Podobně jest tomu s manželstvím. Stvořitel tu spojuje něco, co nepodléhá moci člověka a trvá ve své vlastní a nedotknutelné kráse a slávě. Bůh ponechává svobodné vůli člověka, chce-li se dáti od něho spojit. Je-li jednou spojen, jest tento nový tvor Boží neměnivý a vyžaduje hluboké úcty jako Boží věčné hvězdy. Bůh nedá si zasahovati do pořádku, který stvořil, nesmí tedy žádný člověk rozlučovati, co Bůh spojil.

Lidé vždycky se snažili zvrátiti tento Boží pořádek, ale vždycky slyšeli vážná a výstrážná slova, jež

Spasitel řekl fariseům: »S počátku nebylo tak« (Mt. 19, 8). A Bůh vždycky postaví proti tvrdosti lidského srdce tvrdost své vůle a donutí tak lidstvo vrátiti se k Božímu zařízení a pořádku.

Toho buďte vždycky pamětlivi! *Po uzavření církevního sňatku není možné po dobu života obou vás rozloučení.* Jste spojeni provždy. To vás nesmí lekat, naopak má vás to těšiti, neboť vědomí o nerozlučitelnosti vašeho manželství musí vás naplňovati blahým pocitem bezpečnosti. Děkujte Bohu, že vaše přání stále spolu žíti tak milostivě splnil. Skloňte se v pokoře před svatým řádem Božím, který vás spojuje v radosti i bolesti po celý život. *Životní štěstí, po němž tolik toužíte, může kvéstí jen v nerozlučitelném manželství.* Svatý kruh této svátosti, který vás obkličuje, nedopustí, abyste štěstí hledali mimo tyto hranice. Buď budete šťastni v manželství nebo vůbec ne, protože vám vždy v cestě stojí svědomí, kdybyste snad později chtěli štěstí hledati jinak a jinde.

Od prvního dne společné životní pouti jednejte tak, aby nikdy svatý svazek nebyl vám tvrdým a bolest působícím příkazem, nýbrž základem útulného domova, jenž skýtá ochranu a bezpečnost ve všech životních příhodách. Věrná láska k Bohu a věrná vzájemná láska pomohou vám upravit život tak, abyste si vždy s radostí připomínali slova, jež vám hlásá tato svatá chvíle na tomto svatém místě: Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.

Věrnost a poctivost. Budou-li tyto ctnosti řídití váš společný život, budete spokojenými a šťastnými manžely, neboť šťastné manželství dá se budovati jen na tomto základě.

Manželství musí býti založeno na věrnosti.

Věrnost jest nepostrádatelná a neochvějná hodnota. Proto Písmo svaté rádo mezi vlastnostmi Božími zdůrazňuje věrnost Boží. »Bůh jest věrný« (1. Kor. 10, 13). Na věrnosti Boží spočívá naše naděje, věrnost požadují i lidé. Správného muže představujeme si věrného v slově, k přátelům, národu, vlasti, Církvi, věrného každým coulem. I manželství buduje se na věrnosti. Věrnost požaduje muž od ženy, a čím mravnější byl a jest národ, tím i přísněji smýšlel a smýšlí o věrnosti. Někteří národové trestali nevěrnost ženy smrtí. Věrnost požaduje žena od muže. Nevěrnost jest důvod k rozluce. Lidé vycítují, že manžely poutá svatá a pevná pouta, že jen trvalé a úplné spojení ospravedlňuje vzájemnou oddanost. Proto se pokládá manželství za porušené, vnikne-li nevěrnost do jeho svatého kruhu. Jest zničeno cosi svatého, jest otřesen základ spoluzití, andělé Boží opouštějí takový příbytek. Církev proto žádá, aby snoubenci uzavřeli svatý svazek věrnosti slavnostně před svědky u oltáře, aby si plně a jasně uvědomili svatost této povinnosti.

K věrnosti se musí připojiti poctivost.

Poctivost jest počestnost a spolehlivost. Poctivému možno důvěřovati, na poctivce možno spoléhati. Manželé nesmí nikdy zapomenouti, že manželství

jest záležitost hluboké důvěry. Žena svěruje svému muži sebe i své životní štěstí v plné naději, že se muž bude o ni a rodinu poctivě starati, chrániti je, podporovati a obšťastňovati; muž zase důvěruje ženě, že bude pilná a šetrná, že se bude nejraději doma zdržovati, že bude dobrou ženou a pečlivou matkou. Manželé vzájemně si důvěrují, že poctivá vůle k vzájemné pomoci a stálá vzájemná snaha po lepším porozumění bude jejich vzájemnou lásku a věrnost chrániti a manželský svazek upevňovati. Děti důvěrují, že otec a matka s nimi dobře smýšlejí, rodiče tato důvěra blaží, a tak celý rodinný život spočívá na důvěře jednoho v poctivost druhého. Poctivost jest nezbytný základ dobrého manželství. Slíbíte si dnes vzájemnou věrnost a poctivost. Kéž by tyto dvě ctnosti, nezbytné základy dobrého a šťastného manželství, byly vůdčí hvězdy všeho vašeho jednání a smýšlení! Jen tak vybudujete své manželské štěstí na pevném základě.

VIII.

Dnes u Božího oltáře zakládáte manželskou společnost. Z této společnosti vychází člověk, pro ni jest vychováván, v ní přemnoží splňují svůj pozemský úkol. Manželské společenství jest nejvyšší pozemská společnost. A proč jest manželské společenství nejvyšší pozemská společnost?

Protože i v Bohu jest společenství, společenství tří Božských osob. Žádná společnost není tak těsná jako tato, a to proto, že každá mimobožská společnost zůstává vždy vedle sebe, kdežto společnost božských osob jest v sobě vespolek nejtěsnějším a

nejtajuplnějším způsobem. Proto i díla Boží směřují vždy ke společenství.

Všichni vyvolenci Boží v nebi a na zemi i v očistci *tvoří velikou jednotu*: tuto jednotu nazýváme obcováním svatých. Vzájemně se milují a vzájemně si pomáhají, aby nakonec došli tam, kde jest jen jeden pastýř a jen jeden ovčinec.

I Církev jest společnost. Podle katechismu jest to společnost všech pravověřících křesťanů na zemi, jež objímá všechny národy, země, rasy a časy, a proto se nazývá katolická, t. j. vše objímající.

To nejvyšší, co nám může Církev nabídnouti, jest *spojení Boha s člověkem v Nejsvětější Svátosti, tedy svaté přijímání*. Ve svatém přijímání Bůh a člověk spojují se nejtěsněji v nejtěsnějším společenství.

I manželství jest společenství, společenství Bohem založené, společnost dvou lidí Bohem založená a Bohem požehnaná, jež jest tak těsná, že Písmo svaté praví o manželích: »A ti dva budou tělem jedním«.

Taková společnost nevzniká najednou: musíme ji hledati, pěstovati. S touto společností jest tomu jako s božskými ctnostmi. Božské ctnosti dostáváme při křtu jako počátek a základ, ale sami je musíme pěstovati a důkladně upevniti. Bůh při odavkách zakládá společenství manželů, klade kolem nich svatý a úctu dávající kruh svátosti, a zároveň jim oběma ukládá povinnost stále udržovati a posilovati toto společenství, aby se stávalo stále těsnějším. Nečiní-li toho manželé, zůstává toto společenství jen zevnějškem a stává se místo pramenem štěstí zdrojem neštěstí a utrpení. Duše

obou manželů při tom velice trpí a uniknutí jest nemožné.

Co Bůh spojil nesmí nikdo rozlučovati. Má-li býti opravdový celek, musíte se o to přičiňovati. Proto posilujte své společenství společnou modlitbou, společnou návštěvou služeb Božích, společným přijímáním svatých svátostí. Vezměte si k srdci slova sv. Pavla: »Žijte s veškerou pokorou a tichostí, s trpělivostí, snášejíce se vespolek v lásce, snažíce se zachovávat jednotu Ducha ve svazku pokoje« (Ef. 4, 1—3). Starejte se vespolek, aby manželské pouto, jež vás spojuje, vždy bylo svazkem pokoje! Jen tak vaše společenství přinese vám štěstí a stane se žebříkem k onomu společenství, jež vás jednou bude spojovati v nebi na věky.

IX.

V přírodě jsou tajemné síly, o nichž se možno přesvědčiti, ale nemožno jim zcela rozuměti. Co přitahuje železo k magnetu a pevně přidrží? Proč houfy ptactva odlétají a zase se navracují? Bůh Stvořitel to nejlépe ví, jehož hluboká moudrost a vědomost vše tak stanovila k dosažení nejsvětějších Božích úmyslů.

Takovou tajemnou silou jest i moc, jež spojuje muže a ženu v lásce, jež jest tak veliká, že samo Písmo praví: »Opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se manželky své a ti dva budou tělem jedním« (Mt. 19, 5).

Jak jest to zvláštní! Opustiti otce a matku, s nimiž jsme spojeni krví, vzpomínkami a vděčností, dlouhými společnými cestami, spolu prožitými radost-

mi i bolestmi! Otce a matku, kteří se nedají vymazati z mysli a života, jež dobrý syn jen s bolestí opouští, jež i nevěsta opouští se slzami v očích, jde-li za vyvolencem svého srdce. Silné a skoro nezničitelné jsou svazky, jež poutají rodiče a děti.

A přece jest tu ještě mocnější síla, která nezadržitelně odvádí syna od rodičů, vede dceru do dalekých končin, byť i věděla, že není nejmenší naděje na shledání v tomto životě. Tato láska spojuje muže a ženu v jedno: »A ti dva budou tělem jedním«.

To jsou slova hlubokého smyslu a obsahují *dvoji pravdu*.

Ve mnohém budete v budoucnu jedno a budete míti mnoho společného: stejný cíl, stejnou cestu, tytéž prostředky, radosti a bolesti. A přece zase budete dva. Každý z vás bude odpovídati za sebe a svou duši; každý státi sám před soudem svého svědomí; každý sám před věčným soudcem. Každý z vás jest člověk, jenž má chrániti svou důstojnost a starati se o svou spásu nejen s jinými, nýbrž mnohdy i proti nim, poněvadž jsme odpovědni jedině Bohu. Každý z vás jest člověk, jenž především musí mysliti na Boha a říkati: já a můj Bůh, člověk, jemuž platí neúprosný příkaz: nebudeš míti bohů jiných, člověk, jenž i jiného smí milovati jen v Bohu, aby jeho láska před Bohem měla plnou hodnotu a nebyla jednou před Bohem žalobkyní. Dnes vás spojuje lidská láska, připojte k ní i lásku Boží. Tak a jen tak vaše láska bude vašim štěstím pro čas i věčnost.

X.

Vypravování Bible o stvoření světa jest tak veliké a vznešené, že lidstvo na otázky o vzniku světa našlo dosud lepší odpovědi a sotva najde. »A viděl Bůh všecko, co byl učinil, a bylo to velmi dobré« (Gen. 1, 31). Tento úsudek Bible o díle Božím má věčnou platnost, a platí i pro manželství z toho důvodu, že ustanovení manželství patří k základům světa.

V lásce muže a ženy jest něco čarokrásného, něco podivuhodného, když tato láska jejich bytosti povznáší a proměňuje, když činí lidi schopnými nejvyšších výkonů a nejtěžších obětí. Geniové často čerpali sílu svého tvoření ze studnice lásky, a ti, jež dějiny znají obyčejně jen podle velikých činů, jsou nám lidsky blíže, vidíme-li, že láska k ženě dávala jim sílu a odvahu a hrdinství. Odkud to, že pohlaví mohou si toho tolik dáti?

Stvořitel ve své moudrosti rozdělil plnost lidství, všecku sílu a něžnost, všecku přísnost a mírnost na dvě bytosti: stvořil silného, pevného, podnikavého muže a mateřsky starostlivou ženu.

Různost pohlaví jest i jejich požehnání. Každé pohlaví jest jiné, obohacuje tedy muž ženu a žena muže: každý může druhému dáti, co tento nemá a po čem touží v hloubi duše. Jako muž touží po domácím štěstí, jež mu jedině žena může dáti, tak žena touží po silné a chránící ji ruce muže, jenž zajišťuje její pečlivě konanou práci. Muž jest nakloněn k tvrdosti a neúprosnosti, dal mu tedy Bůh po bok ženu, aby zakročovala pro mírnost a dobrotu a svým světlem ozařovala zatemnění, jemuž

muž často podléhá. Tak obě pohlaví mohou nabídnouti své vlastní bohatství, které se nevyčerpává po celý život. Jak nás dojíká, když staré ženy, samy potřebné obsluhy, starostlivě pečují o své muže, když staří muži, sami klidu potřebující, namáhají se pro ženu a děti! »A viděl Bůh všechno to, co byl učinil, a bylo to velmi dobré.«

Různost pohlaví působí požehnaně i na děti. Přís-nost s laskavostí si podávají při výchově ruce a způsobují dobrý souzvuk. Každé dítě u otce nebo matky nalézá to, čeho potřebuje, ať jest to přísná ruka otcova nebo něžná láska matčina. Vidíme-li, že Bůh vybudoval rodinu na tak ideálních základech, musíme se dovolávati opětně úsudku Bible: »A viděl Bůh všechno, co byl učinil, a bylo to velmi dobré«.

Buďte stále pamětlivi bohatství, jež oba do manželství přinášíte, a přičiňujte se, aby každému z vás Bohem svěřené dary bohatěji se rozvínovaly a staly se požehnáním i jiným. Vaše rodina, kterou dnes Bůh zakládá, bude podle Srdce Páně, a bude i o ní platiti: »A viděl Bůh všechno, co byl učinil, a bylo to velmi dobré«.

XI.

Rut, žena moabitská, pramáti Spasitele, provázejíc svou tchyni do Svaté země, prohlásila s hlubokou odevzdaností: »Lid tvůj lid můj, a Bůh tvůj Bůh můj« (1, 16). V těch slovech jsou obsaženy myšlenky, které vás mají provázeti od oltáře do života.

Lid tvůj lid můj.

Manželství jest nejosobnější záležitost dvou lidí, kteří se spojují nerozlučně, aby po celý život spolu snášeli dobré i zlé, příjemné i odporné. Rozloučiti je může jedině smrt. Takové spojení jest vždycky odvaha, jak nejlépe vidíme na mnohých manželstvích, která jsou zklamáním a neštěstím. Manželské neštěstí sotva se dá později hojiti, strhuje spíše i jiné do svého neblahého kruhu. Manželství jest ještě něco více než jen osobní záležitost dvou lidí. Na každém manželství má i národ největší zájem z toho důvodu, že z manželství se národ doplňuje, a také i proto, že na zdravém manželství závisí i zdraví a síla národa. Proto každý zdravý národ má na manželství přísné názory a má přísné mravní zákony.

Manželství jest největší a nejdůležitější vychovatelná národa, důležitější než škola a vojsko. Zde se člověk učí v malém tomu, co má ve velkém konati v lidské společnosti: smyslu pro pospolitost a vzájemnou pomoc jeden druhému. Jest to tedy jistě velmi významný okamžik, když dva lidé se spojují a myslí nejen na sebe a své štěstí, nýbrž i na veliké úkoly, které v tom okamžiku přijímají.

A Bůh tvůj Bůh můj.

I tato slova jsou velmi důležitá. Jest to vždycky veliké štěstí, mohou-li manželé říci: Bůh tvůj Bůh můj, je-li základem jejich společenství stejná víra. Různost víry jest první trhlina v manželství. To pociťuje každý, kdo miluje svou víru a jest o ní přesvědčen. Jest to smutné, jde-li muž sem a žena tam, a děti nevědí, zda se mají přidržeti otce nebo matky, na nichž jsou stejně závislé. Církev právem

nerada vidí smíšená manželství, protože jimi pociťuje největší ztráty. Manželství má býti nejvyšším společenstvím a každá společnost ústí v Bohu a jest od Boha, jenž ve společnosti žije a společnosti zakládá. Jak požehnané jest ono manželství, které jest plné a nedělené společenství! »Bůh tvůj Bůh můj.« Tato jednota přemáhá v manželství všechny lidské obtíže; spojuje opět v Bohu, co hrozí roztržkou, protože Bůh rozluky nepřipouští. »Bůh tvůj Bůh můj«, to vědomí smiřuje při rozepři a hádce, těší v bolesti, dává sílu a vytrvalost a věrnost.

Jest to tedy skutečné požehnání, pravá milost, mohou-li manželé říci: »Lid tvůj lid můj, a Bůh tvůj Bůh můj«. Tato slova budtež vaším průvodcem! Bude-li hroziti roztržka, jistě se sejdete v lásce a pokoji při myšlence: »Lid tvůj lid můj, a Bůh tvůj Bůh můj«.

XII.

Latina má pro manželství různá jména. Jedno z nich jest conjugium. Con naznačuje společenství, jugum znamená jho, jařmo. Conjugium tedy znamená dva, kteří jdou pod stejným jhem. To není snižování manželství. Conjugium jest trojí společenství.

Životní společenství.

Ti, kteří jdou společně pod jedním jhem, sdílejí spolu svůj život. Staří Římané ve svém právu pokládali manželství za vše objímající životní společenství, které zahrnuje místo pobytu, domov, majetek a způsob života. Manželé ve prospěch svého

společenství dávají samodržebnost svého těla, mohl tedy sv. Pavel napsati: »Manželka nemá moci nad svým tělem, nýbrž muž její, podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, nýbrž manželka jeho« (1. Kor 7, 4). Písmo svaté jde ještě dále v líčení tohoto společenství a praví: »A ti dva budou tělem jedním«. Může býti pevnější a těsnější životní společenství než jest toto, které spojuje dva v jedno tělo? Toto vaše společenství jest obraz společenství tří božských osob, jež nazýváme nejsvětější Trojice. Jako tři božské osoby žijí v nejsvětější Trojici, tak manželé žijí ve svaté dvojici, k níž je Bůh spojuje v jedné svátosti.

Společenství osudu.

Kdo jest s jiným pod jhem zapřažen, nemůže více od něho a snáší s ním jeho osud. Kam jde jeden, musí i druhý, co stihne jednoho, stihne i druhého. A tak jest tomu i v manželství, ať jest to radost nebo bolest. Radost jednoho jest radostí druhého, bolest jednoho bolestí druhého. A jest to tak dobře. Tu platí: sdělená radost dvojitá radost, sdělený bol poloviční bol, sdělené břímě poloviční břímě. Kdyby snad jeden pod břemenem se hroutil, druhý jej drží; je-li jeden slabý, opírá se o druhého. Jak požehnané zařízení to jest, když Bůh spojuje ruce manželů k vzájemné pomoci, aby jeden druhému byl ochranou a podporou!

Společenství jha.

Jho značí těžkou práci. Kdo jde pod jhem, musí napínati síly, protože se od něho mnoho vyžaduje. To se stává velmi často v manželství. Bůh v něm ukládá manželům těžké jho. Co Spasitel pravil všem (Mt. 11, 29), to platí zvláště manželům:

»Vezměte jho mé na sebe a uče se ode mne«. Jho může býti hrozně těžké a velmi bolestné, ale ukládá-li je Bůh, není nikdy přespříliš těžké, jak dokazují slova Spasitelova: »Jho mé jest sladké a břímě mé jest lehké«. Manželé nenesou jha sami, Bůh jim pomáhá. »Duch spolu přispívá slabosti naší, sám přimlouvá se za nás vzdechy nevyslovenými« (Řím. 8, 26). Přimlouvá-li se za nás a pomáhá Duch Svatý, nemůže nikdy jho býti příliš těžké.

Conjugium! Společenství jha! Jak krásný a svatý to obraz! Skloňte se v pokoře pod jho Boží, dejte se vésti, jak Bůh chce. Vždycky naleznete sílu a útěchu, když Kristus praví: »Jho mé jest sladké a břímě mé jest lehké«.

XIII.

Manželství jest ustanovení dobrotivého Boha. Vševedoucí Bůh zná život člověka od počátku až do konce, ví tedy, že pyšný člověk potřebuje pomoci. Člověk přeceňuje své síly. Chtěl by získati celý svět a stačí maličkost, aby jej vyřadila z tohoto života. Uvažujeme-li o tom, chápeme, že manželství můžeme nazývati ochranou slabých.

Manželství jest především ochrana dítěte.

Dítě přichází na svět tak bezmocné, že by zahynulo bez ochrany rodičů, kteří se mu musí věnovati denně ve dne v noci. Kolik oddané služby vyžaduje než se může posaditi, státi, choditi! Vždy silná ruka rodičů musí je podporovati v jeho slabosti, a léta uplynou nežli rodiče je mohou propustiti ze své ochrany a péče. Zatím rodiče uzrávají k odcho-

du z tohoto světa, jako v přírodě klesá vše, co splnilo svůj úkol. Co by bylo s Marií a božským Dítětem, kdyby sv. Josef nebyl jejich živitelem a ochráncem! Když Ježíš dorostl, zemřel sv. Josef.

Manželství jest ochrana ženy.

Žena v první řadě potřebuje ochrany pro děti, když je nosí pod srdcem, když přijde její hodina, když je chová a ošetřuje. Žena potřebuje ochrany, že jest slabá. Tu nesmíme ovšem souditi jednostranně. Žena, u níž by převládala slabost, nehodila by se do manželství. Duch Svatý smýšlí zcela jinak. »Ženu statečnou kdo nalezne?« těmi slovy začíná čtení o svátcích svatých žen. Potom vypočítává činnost statečné ženy, její práci od časného rána po celý den až do noci, a vzdává statečné ženě největší chválu. Nesmíme zapomínati, že pod křížem stály čtyry ženy a jen jeden muž. To vše ničeho nemění na skutečnosti, že právě v manželství žena potřebuje často a hodně ochrany.

Manželství jest ochrana muže.

Muž jest od přirozenosti silný, je-li slabý, jest to karikatura mužnosti. Bůh mu dal široká ramena a silné ruce k ochraně, boji, činnosti, a dal mu silný smysl k vůdcovství. Žena na pravou mužnost hledí s láskou a hrdostí a muže v tom ohledu posiluje. Muž za svou sílu děkuje přirozenosti, že zůstává silným jest často zásluha jeho ženy a dětí, neboť mnohého muže v hodině slabosti a pokušení udržel jedině ohled na ně. Manželství mu bylo ochranou, když se začala ukazovati slabost a hrozil pád. Je-li muž nemocný a potřebuje ošetření, jak se cítí šťastný a spokojený v ochraně dobré ženy!

Nezapomínejte nikdy skutečného útulku, který Vám skýtá tato svátost, a buďte Bohu vděční, že manželství učinil ochranou slabých. Buďte vzájemně trpělivi ve svých slabostech jeden ke druhému, uvědomte si při tom, že nikdo není dokonalý a proto i Písmo svaté praví: »Vytrvalostí svou získáte duše své« (Lk. 21, 19). Ta slova znamenají pro vás: trpělivostí štěstí si připravíte a zachováte.

XIV.

Svátost stavu manželského patří s Nejsvětější Svátostí k těm, které netrvají jen v okamžiku přijetí, nýbrž i dále. Manželé ve svátosti manželství žijí. Manželství a Nejsvětější Svátost mají ještě další společnou přednost: *jsou to svátosti, z nichž zvláštním způsobem proudí život*. O Nejsvětější Svátosti Spasitel řekl: »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky« (Jan 6, 59); ve svátosti stavu manželského pokračuje život od pokolení do pokolení.

Bůh jest život. V něm v podivuhodné plnosti a v nekonečné míře proudí život od osoby k osobě a od pokolení do pokolení, od věčnosti do věčnosti. »Otec má život sám v sobě« (Jan 5, 26); Syn praví: »Já jsem život« (Jan 11, 25); k Duchu Svatému se modlíme: Přijď, ó přijď, Duchu života! V obdivu tohoto božského života končíme své modlitby slovy: Jenž žiješ a kraluješ od věčnosti do věčnosti. Proto život jest i hlavní myšlenkou v náboženství. Spasitel stále mluví o životě, což není nic divného, protože v něm se zjevil pravý život na zemi.

Božský život jest tak silný, že přetéká do stvoření a šíří se v nepřehledném bohatství na naši matku zemi. Každé jaro jest hymna života, když život se probouzí a hlásá své vítězství a šíří se do nepřehledné hloubky a šířky. Život byl již před námi, život jest kolem nás a v nás, bude i po nás. Proudí podle vůle Stvořitele jako nezadržitelný a obrovský proud.

Máme život a život máme i dále dávatí, i když sami k smrti se blížíme. Příroda jest k jednotlivému životu necitelná, ona jen udržuje svatý řetěz života od pokolení do pokolení. Hlavní úkol života vždycky jest život dále dávatí.

Bůh manželství ustanovil, aby v něm život pokračoval formou svatou a důstojnou. První účel manželství jest vyvolávání a udržování života. Dnes se přičleňujete jako nový článek k svatému řetězu života, abyste život, který jste od předků přijali a který vůle Stvořitele na počátku všech časů založila, jiným dále dávali. Uvědomte si celou vznešenost a důstojnost tohoto úkolu! Nezapomínejte, že jste spojeni v Bohu, jenž jest život a dává život, jehož stvořitelské moci máte ode dneška býti i vy účastni. Kéž by slova modlitby »jenž žiješ a kraluješ na věky« vždycky ve vašich srdcích vyvolala zvláštní radost!

Nesmíme mysliti jen na své nepatrné já, tím méně smí tak činiti manželé, kteří vstoupili do svatého řetězu života. Manželé si musí uvědomiti, že jsou ve spojení se svatým proudem života, jenž z Boha vychází a po staletí plyne, až jednou vústí do věčného života.

Příroda jest naše matka, všude pociťujeme její starostlivé objetí. Příroda jest i naše paní, která jako velitelka přichází se svými požadavky. Odměňuje ty, kteří slyší její příkazující hlas, a trestá ty, kteří jím pohrdají. Ve svých zákonech zjevuje vůli Boží; její zákony jsou Boží zákony. Jsou tvrdé, ale jsou moudré. Musíme jim důvěřovati a musíme věřit, že jsou dobře míněné.

Všechn život v přírodě jest jako veliký jásot síly a životní radosti. A každé vznikání nového života v přírodě jest jako veliký koncert, v němž se zpěvem ohlašují divy stvoření. Ptáci jásají, květiny vydechují přímo marnotratně své vůně, barvy září, vše mladé jest krásné.

Tvorové při všem jásotu neplní své vůle, nýbrž slouží účelům přírody, zákonům života. Příroda je táhne ve svá pouta, obšťastňuje je, ale táhne i do velikého řetězu života a činí svými sluhy a nástroji. A tak jest tomu i v manželství. Vstupují-li dva lidé v stav manželský, jest jejich srdce plné jásotu proto, že *manželství má býti člověku pramenem nejbližšího štěstí*, má jej nechati zajásati v pocitu životní síly. Ale člověk není pánem manželství, nýbrž jeho poddaný. Slouží v něm rozvoji své osobnosti, ale i úmyslům Stvořitelovým život udržovati a život dále dávati od pokolení do pokolení. Z manželství vychází posloupnost rodová, z manželství vycházejí národové, z manželství jsou i svatí v království Božím. Manželství jest svatá studnice lidstva. Kdo vstupuje v manželství, není více svým pánem, nýbrž má povinnost poslušnosti k jeho zá-

konům a svatým řádům, stává se sluhou ve veliké službě života.

Církevní právo učí, že manželství se sice uzavírá jako smlouva, ale podle obsahu žádnou smlouvou není. Uskutečňuje se, když dva svobodní lidé dobrovolně si slibují hodnoty, jak se děje při smlouvě, ale obsah této smlouvy, manželská dobra a povinnosti, která se tu slibují, nejsou ponechána na vůli člověka. Obsah této smlouvy Bůh stanovil jednou pro vždycky a základem manželství učinil úplné životní společenství v úctě, čisté lásce a věrnosti, a se strany ženy i v poslušnosti. Na tom nemůže člověk ničeho měnit, jako člověk nesmí rozlučovati, co Bůh spojil.

Úkol Církve jest svatý řád manželství lidstvu stále ve vši čistotě hlásati a zdůrazňovati. Aby při tom nepropadla bludu a lidské nedostatečnosti, má přispění Ducha Svatého, jenž její učení činí Božím učením a proti každé lidské zvůli staví svatou vůli Boží. Jen tyto nauky umožňují život udržovati a silným a radostným činiti. Jen tyto zákony zaručují trvalé štěstí manželů. Proto Církev bez bázně předstupuje před lidi a plní svatý úkol poučovati o manželství, nedbajíc toho, zda její nauky lidé rádi slyší nebo neslyší. Jako Bůh při posledním soudu bude se tázati jen na plnění svaté vůle Boží, tak Církev odmítá dělati ústupky lidské slabosti, a neúprosně rozhoduje mezi právem a bezprávím.

Dbejte vždycky hlasu Církve, a buďte přesvědčeni, že lepšího základu pro manželské štěstí není nad věrnost k zákonům Božím. Tato věrnost vyžaduje oběti, ale ty jsou odměněny již zde na zemi a v plné míře nejkrásněji budou odměněny v nebi.

Písmo svaté vypravuje mnoho krásného o svátosti stavu manželského, ale nejkrásnější jest to, co sv. Pavel napsal v listě k Efeským, že manželé mají býti k sobě v poměru Krista a Církve. *Může býti něco krásnějšího nad lásku Kristovu k Církvi?*

Svatý Pavel píše: »Muži milujte své manželky, jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni« (5, 25). Církev jest láska Ježíše Krista. Jako velikost lásky poznáváme z obětí, jež pro ni přinášíme, tak *Kristus ukázal svou lásku k Církvi tím, že za ni dal svůj život a svou krev*. O této lásce platí jeho slova: »Větší lásku nikdo nemá nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele« (Jan 15, 13). Mužové mají tedy milovati své ženy jako Kristus miloval Církev, t. j. láskou oddanou a obětavou.

Kristus činí pro Církev ještě více: »Živí a chová Církev svou, poněvadž jsme údý těla jeho«. Proto pokračuje sv. Pavel: »Tak i mužové mají milovati své manželky jako tělo své. Kdo miluje svou manželku, sebe sama miluje.« To jest tedy nejhlubší důvod manželské lásky, že manželé spoluvyrůstají v jedno tělo, jak to i Bůh praví slovy: »A ti dva budou tělem jedním«. A sv. Pavel připojuje: »Nikdo nikdy neměl v nenávisti těla svého. Kdo miluje svou manželku, sama sebe miluje«. Tento spoluvzrůst manželů jest svaté Boží tajemství, ale jest to skutečnost, a z toho důvodu praví sv. Pavel o manželství: »Tajemství toto jest veliké; já však to spravím s ohledem na Krista a Církev«.

Sv. Pavel mluví i k ženám. »Jako Církev poddána

jest Kristu, tak i ženy budtež poddány mužům svým ve všem, neboť muž jest hlava ženy, jakož i Kristus jest hlava Církve.» I Starý zákon předpisoval poslušnost ženy. »Pod mocí muže budeš, on bude nad tebou panovati« (Gen. 3, 16). Nový zákon žádá také poslušnost a poddanost, a žádá obojí se svatou vážností: »Poddáni budtež jedni druhým v bázni Kristově« a »manželka boj se muže svého«. Býti poddánou tomu, kdo miluje svou ženu jako Kristus Církev, není jistě nic těžkého a ponižujícího. Sv. Augustin charakterisoval Starý a Nový zákon slovy: timor et amor, t. j. bázeň a láska. A to platí i o manželství v Starém i Novém zákoně: timor et amor. Pod mocí muže budeš — to byla bázeň; jako Kristus a Církev — to jest láska. Má-li žena povinnost poslouchati muže, má muž stejnou povinnost ctíti důstojnost ženy a její poslušnost jí usnadňovati.

Vezměte si do života slova sv. Písma! Muž má milovati ženu jako Kristus miluje Církev. Žena má milovati muže a býti poddána jako Církev miluje a jest poddána Kristu. Budete-li tak v životě jednati, budete zachovávatí řád Boží a střežiti své štěstí.

XVII.

Náš život jest stálé putování: od práce ku práci, od místa k místu, od jednoho ke druhému, od země k nebi, od časnosti do věčnosti. Stále jsme na cestě. A nejdeme spolu. Život nás s mnohými svádí, a zase jdeme sami, jeden sem a druhý tam, mnohého

vícekráte ani neuvidíme. Kde jsou mnozí druzi a přátelé z dětství a mládí?

A přece člověk touží po společné pouti, cítí totiž velmi dobře svou slabost a potřebu pomoci v různých životních dobách: potřebuje pomoci po příchodu na svět, potřebuje pomoci po celý život, od kolébky do hrobu zůstává odkázán na jiné. Ohlíží se po spolucestujícím. Přátele život odvedl, mezi příbuznými a známými smrt dělá pořádné škrty, a od těch nejdražších, jež máme, musíme se odloučiti. Lidé kolem umírají, jeden dnes, druhý zítra. Jaká to radost a útěcha, přistupuje-li jeden člověk ke druhému a věrně a poctivě pro celý život říká: »Kamkoli půjdeš ty, půjdu i já, a kde dlíti budeš ty, dlíti budu také já« (Rut. 1, 16). Jaké štěstí, že nemusíme nikoho již hledati, že se můžeme na někoho plně spolehnouti, že mu můžeme důvěřovati. Takového věrného společníka cesty potřebujeme, takového hledáme.

Ode dneška má tak býti ve vašem životě, máte vzájemně se těšiti: Kamkoli půjdeš ty, půjdu i já, a kde dlíti budeš ty, dlíti budu i já. Společně do kostela, společně k svatým svátostem, provázeti jeden druhého na všech cestách. Jaké štěstí stále býti pospolu, společně jíti životem, ruku v ruce, oko v oko! Jak radostné cestování, jak snadná chůze po dlouhých a dlouhých životních cestách, rozumí-li jeden druhému! Toto věrné a láskyplné společné cestování uchovejte si po všecky dny manželského života! Jděte vždycky ruka v ruce, podávejte si ruce vždy jako dnes. Stůjte věrně k sobě ve všech povinnostech a úkonech náboženského života. Máte stejný poslední cíl, jest to věčný Bůh a věčný život,

a tu nejspíše a nejvhodněji platí slova: Kamkoli ty půjdeš, půjdu i já. Tu máte jítí ruka v ruce a neopustiti jeden druhého, abyste oba společného cíle dosáhli.

Dejž dobrotivý Bůh, aby váš život byl stále věrné a láskyplné soužití a putování! Vezměte vždycky s sebou Boha. Půjde s vámi rád, velice rád, jak dokazují slova Spasitelova: »Kde jsou dva nebo tři ve jménu mém, tam jsem uprostřed nich«. Kéž by Bůh byl stálým vaším průvodcem a vůdcem! Kéž byste mu vždycky říkali: Kamkoli půjdeš, půjdeme i my.

XVIII.

Vezmi mě za ruku a ved' mne. Slova ta projevují plnou důvěru, a ta slova mlčky pronášíte dnes jeden ke druhému, kdy si podáváte pravé ruce ke společné životní pouti.

Vezmi nás za ruce a ved' nás. *Tak máte dnes mluvit k Bohu*, tak ho prositi. Na životní cestě potřebujeme nutně průvodčího, protože mnohdy jako slepí se potácíme. »Může slepý vésti slepého?« (Lk. 6, 39). Nemůže! Musí to býti někdo, kdo prohlédá náš pozemský život a vidí do jiného světa, kam směřuje naše touha. Tu může býti vůdcem jediný Kristus, jenž může o sobě říci: »Já jsem cesta a pravda a život«. Hledáme život a hledáme i cestu, Kristus jest obojí, Kristus jest cesta i život. Kristus chce býti naším vůdcem: »Pojďte ke mně všichni«. Proto především dnes se obraťte na Boha s prosbou: vezmi nás, Bože, za ruce a ved' nás, nebo prostě se žalmistou: »Ved' nás cestou, jež nemá

konce» (138, 24). Cesta, kterou vás povede, bude cesta dobrá, bezpečná; bude sice těsná, ale vede k těsné bráně, jež otvírá vstup do života věčně blaženého.

Vezmi mě za ruku a ved' mne. *Tak má dnes nevěsta říci ženichovi.* S plnou důvěrou podává svou ruku ženichovi, aby jej v budoucnu pevně držela a jím byla držena a vedena. Jest to svatý řád Boží, že muž v manželství vede. Již v ráji Bůh řekl: »Pod mocí muže budeš«, a sv. Pavel píše: »Chci, abyste věděli, že hlavou každého muže jest Kristus, hlavou pak ženy muž« (1. Kor. 11, 3). Proto bylo zvykem v prvotní Církvi, že muži se modlili při společných bohoslužbách s hlavami odkrytými, ženy měly závoje. Býti veden jest tak málo ponižující, jako není ponižující býti poddaným státu. Proto právě Bůh vyznamenal muže jinými vlastnostmi než ženu, dal mu i jiné schopnosti. Je-li muž opravdu mužem, žena ráda k němu vzhlíží a říká: Vezmi mě za ruku a ved' mne.

Vezmi mě za ruku a ved' mne. *Tak má říkati i ženich nevěstě.* I nejpyšnější muž má strážného anděla, aby jej vedl, není tedy pro něj žádnou hanbou dáti se v mnohém vésti i ženou a poslouchati její rady. Muž nesmí býti samovládcem, musí stále pamatovati, že nemá sám všecku moudrost, že tedy často potřebuje se poraditi i se ženou. Ženská srdce vycítují mnohdy instinktivně správné východisko z obtíží, když muži kolikráte tápají v nejistotě. Srdce bývá častěji opatrnější než rozum, žena mnohdy pozná spíše to pravé než muž. Rozumný muž není bezohledný, ví, že sám potřebuje rady a pomoci, proto se dává vésti ochotně, když toho po-

třebuje, dobrou ženou. Má tedy i ženich říkati: Vezmi mě za ruku a ved' mne.

Dejte se oba vésti Bohem a vespolek si buďte vůdci v lásce, úctě a důvěře. Nebud'te nikdy svůdci jeden druhého, nýbrž poctivými a svědomitými vůdci až k blaženému konci, a pak věčně.

XIX.

Uzavíráte nerozlučný manželský svazek u oltáře, na místě, o němž Písmo praví: »A budou oči mé i srdce mé tu po všecky dny« (3. Král. 9, 3). To jest krásný a správný počátek. Vezměte si do manželství z tohoto posvátného místa pevnou vůli kráčet stále v přítomnosti Boží: vaše manželství bude šťastné a poznáte v čase i věčnosti požehnání takového bohumilého putování.

Vědomí přítomnosti Boží uchrání vás bezpráví.

Boží oči stále nás vidí: Bůh ví, kde jsme a co činíme. A přece tak často zapomínáme na Boží přítomnost. A právě myšlenka, že jsme všude v přítomnosti Boží, je nejzpůsobilejší uchrániti nás špatného jednání, a čím více nás proniká, tím i méně hřešíme. Manželství samo sebou jest věc svatá, jest to Boží vůle a zařízení, není v něm tedy nic nesprávného, ale může při lidských vášních snadno vésti k bezpráví. Vědomí o svaté přítomnosti Boží účinně manžely chrání a zachovává jim čisté a obšťastňující svědomí. Vědomí, že Bůh jest stále s námi, musí i vás pronikati a musíte si je neporušené zachovati po celý život.

Vědomí přítomnosti Boží naplní vás důvěrou.

Snoubenci nesmějí zapomínati, že manželský stav

jest bolestný stav, že lásku často odměňuje bolestí. S čím většími a dalekosáhlejšími nadějemi vstupují lidé v manželství, tím spíše a větší bývá zklamání. Jsou-li si vědomi toho, že i v manželství — a v něm snad více než jinde — platí slova Kristova o denním nesení kříže, snášejí tím lehčeji všechny obtíže, sílí-li je myšlenka na přítomnost Boží. Myšlenka, že Bůh vše vidí, dodává důvěry a jistoty, že bez vůle nebeského Otce ani vlas s hlavy vaší nepadne; uschopňuje s Jobem říkati: »Dobře-li věci jsme brali z ruky Boží, proč bychom nechtěli přijímati zlých?« (Job, 2, 10); pomáhá modliti se z celé duše: Bud' vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi; naplňuje vás pevnou důvěrou, že Bůh vše zlé k dobrému obrátí; tak bude odňat všemu utrpení nejhorší osten, osten beznaděje.

Vědomí přítomnosti Boží povede vás bezpečně do nebe.

Nesmíte se obávati pozemského života, musíte život milovati, zmužile a energicky si jej vytvářeti k vzájemné spokojenosti. Oběma nohama máte pevně státi v tomto světě a musíte se Spasitelem mysliti, že nutno dokonati dílo, jež nám Bůh uložil. Budete-li stále kráčet v přítomnosti Boží, bude jednou přechod do jiného světa lehčí, neboť jdete k Bohu, jemuž jste důvěřovali, jehož láskyplnou prozřetelnost v životě jste poznávali, jenž jest a má býti nejprvnější naší myšlenkou. Co jste v Bohu získali, nemůžete nikdy ztratiti, bude to v jiném světě vaším majetkem.

V přítomnosti Boží začínáte svůj manželský svazek, v přítomnosti Boží kráčejte po celý život! Vědomí, že Bůh jest s vámi, že jest vaším průvodcem

a vůdcem, jest studnice síly a útěchy a důvěry a bezpečně vás povede tímto životem.

XX.

Ve svém příbytku jistě máte nebo budete mítí obraz Ukřižovaného. Ten vám bude připomínati lásku Syna Božího, tedy i celé nejsvětější Trojice, a stálou přítomnost Boží.

Pán Bůh má býti u vás.

To jest základní myšlenka křesťanství od jeho počátku. Prorok, jenž v budoucnu viděl Spasitele, nazval jej Emmanuel, t. j. Bůh s námi. A Spasitel řekl: »Kde jsou dva nebo tři ve jménu mém, tam jsem uprostřed nich«. I o budoucím, oslaveném světě výslovně se praví, že »Bůh bude s lidmi přebývati« (Apok. 21, 3). Bůh chce bydleti i ve vašem příbytku, protože tu jsou dva shromáždění ve jménu jeho; chce býti vaším ochráncem a pomocníkem, ale bude i nepodplatitelným soudcem vašeho jednání a smýšlení a bude přísně souditi; bude i vaším odplatitelem, protože jest Bohem nejvyšším spravedlivým, jenž dobré odměňuje a zlé trestá. Myslete na to vše a vězte, že nikdo nikdy Bohu neunikne, že oko Boží nás všude vidí a ruka Boží všude nad námi bdí, pomáhá a trestá. Proměňte svůj příbytek v Boží příbytek. Budete jistě šťastni a pány všech životních obtíží.

Kříž má býti u vás.

Z kříže vychází podivuhodná moudrost a zázračná útěcha. Tato moudrost vám praví, že nemáte a nesmíte viděti smysl života v radosti a bezstarostnosti, že nesmíte naříkati, dostaví-li se utrpení.

Cesta, vedoucí životem k nebi, jest cesta Kristova, proto i náš život musí se podobati životu Kristovu. Není jiného základu než jen Kristus, není ani žádné jiné cesty k nebi než cesta Kristova. Nikdo nepřichází k Otci leč skrze Krista, proto Kristův osud jest i náš osud, Kristova odevzdanost naše odevzdanost, Kristův kříž náš kříž, Kristovo utrpení naše utrpení, Kristova sláva naše sláva. To jest moudrost kříže, to jest i útěcha kříže; kdo pláče pod křížem Kristovým, tomu nikdy nechyběla útěcha. Proto dejte kříži čestné místo ve svém příbytku a často, hodně často uvažujte o moudrosti a útěše kříže!

Společná modlitba musí býti váš zvyk.

Společná modlitba má zvláštní sílu. Bůh chce společnou modlitbu, a jest to nejen podivuhodné tajemství Boží, nýbrž i výslovné učení Písma svatého, že se Kristus v nebi připojuje k naším modlitbám jako prostředník a přímluvce, že i Duch Svatý nám pomáhá při modlitbě »nevyslovenými vzdechy«. Modlete se tedy společně každý den, a číňte tak za všech okolností. Tato modlitba posvěť a upevní vaše spojení, bude vás vzájemně smiřovati, dostaví-li se nedorozumění, učiní i lehčím každé utrpení, jež se dostaví. Modlitba bude vás stále těsněji spojovati s Bohem, jenž dává všecku sílu a útěchu. Přičiňte se, aby váš příbytek byl místem, kde Bůh přebývá se zalíbením. Kde jest Bůh, jest i nebe, budete tedy šťastni již zde a připravíte si i šťastnou budoucnost.

V této svaté chvíli, kdy uzavíráte nerozlučný svazek pro celý život, nemůžete pro své manželství voliti krásnějšího vzoru nad svatou Rodinu, a nemůžete toho lépe vyjádřiti než slovy: Ježíši, Maria, Josefe, vám darujeme svá srdce a své duše. Zdržme se na okamžik u této modlitby.

Rodinný život přináší mnohonásobné požehnání. Člověk není stvořen pro život o samotě, nýbrž pro společný život s jinými. Člověk jest bytost společenská, a sám Bůh podle svědectví Písma svatého tuto myšlenku vyslovil, když řekl: »Není dobře člověku býti samotným« (Gen. 2, 18). Teprve spolužitím s jinými rozvinují se mnohé ctnosti, jako láska, obětavost a trpělivost. Kde jest muž ochránce a živitel rodiny, vytváří se nejšlechtetnější mužský druh, jako zase ženský druh nalézá v manželství nejkrásnější a nejpřirozenější rozvoj. Kdo nemá dětí, neví ničeho o dětech, o radostech a bolestech, jež manželství přináší. V manželství nalézá žena i dítě přirozenou ochranu, v rodině nalézá i muž trvalou oporu. V manželství vytvářejí lidé v malém kruhu ducha, jenž se má uplatňovati ve velikém v životě společenském. Tak se stává rodinný život pramenem dalekosáhlého požehnání.

Svatá Rodina musí býti vzorem rodinného života. Život svaté Rodiny plynul prostě, bez okázalosti, a přece byl tak důležitý pro celý svět. Starostlivost muže, něžná péče ženy, poslušná poddanost dítěte nebyly nikdy a nikde čistěji a šlechtetněji vyjádřeny než tu, kde andělé přebývali. Spasitel jednou řekl: »Po ovoci jejich poznáte je«. Ano, neboť ze života

svaté Rodiny lidstvo od počátku křesťanství čerpallo a čerpá a bude čerpati tolik síly a útěchy a zmužlosti jako ze žádné jiné rodiny. Proto ani vy se nemůžete lépe modliti než slovy: Ježíši, Maria, Josefe, vám dáváme svá srdce a své duše. Darujte opravdu Ježíšovi, Marii a Josefovi svá těla a své duše, a žijte tak podle vůle Boží, jako žila svatá Rodina. Jen na takovém rodinném životě spočívá požehnání Boží, jen z něho vyrůstá čistá a trvalá radost. Kéž byste stále měli na očích vzor svaté Rodiny a z něho poznávali, je-li vaše manželství svaté a v souhlase s vůlí Boží. Můžete-li na své manželství a svůj rodinný život pohlížeti s útechou a láskou, blaze vám, neboť jdete správnou cestou. *Pod ochranou Ježíše, Marie a Josefa máte i zemřítí.*

Rodinný život podle vzoru svaté Rodiny znamená v pokoji žítí; žítí pod ochranou svaté Rodiny znamená i v pokoji zemřítí. Mnohdy přispěchá smrt dříve než se nadějeme. Nevíme dne ani hodiny. To platí pro každého a stejně pro každého platí, že Syn člověka přijde ve chvíli, kdy ho nejméně očekáváme. Máte tedy všecku příčinu modliti se: Ježíši, Maria, Josefe, kéž naše duše s vámi v pokoji odejde! Právem se obracíme na Ježíše, Marii a Josefa jako patrony šťastné smrti: Josef zemřel ošetřován Ježíšem a Marií; u kříže Ježíšova stála svatá matka jeho a dodávala mu svým soucitem tolik útěchy, kolik jí vůbec dáti mohla. Komu v rodinném životě září vzor svaté Rodiny, toho Ježíš, Maria a Josef neopustí ani v hodinu smrti, a kdo má ve svém svědomí pokoj Boží, tomu Ježíš, Maria

a Josef budou pomáhati, aby i v pokoji s Bohem odešel na věčnost.

Budete-li opravdovými ctiteli svaté Rodiny, pocítíte požehnání této úcty v životě i smrti.

XXII.

»Slovo Páně zůstává na věky« (1. Petr. 1, 25). Slova Boží jsou jako zdi až k nebesům sahající, přes něž nikdo nemůže, o něž se rozbije každý, kdo na ně narazí. Jsou jako základní kameny, na nichž možno bezpečně budovati; jsou to jediné základy, na nichž budovati se dobře vyplácí.

Spasitel v horském kázání kladl základy svého království a náboženství ducha a svou řeč skončil podobnostvím. Řekl: »Každý tedy, kdo slyší slova tato má a koná je, bude připodobněn muži moudrému, jenž postavil dům svůj na skálu« (Mt. 7, 24).

Taková skálopevná slova, *takovou základní pravdu v království Božím* chci vám dnes připomenouti. V žalmu 126. čteme: »*Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí. Neostříhali Hospodin města, nadarmo bdí, kdo je hlídá. Chcete budovati dům svého života, dům, v němž zůstanete až do smrti; dům, v němž budete šťastni nebo nešťastni, podle toho, jak si od Boha zasloužíte. Tu platí věčná a nezměnitelná slova Boží: Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí. Dobrotivý Bůh dosud vždycky chtěl, aby si lidé sami stavěli dům života, aby používali svých sil a schopností k vlastnímu blahu. Bůh nikomu nedává nebe a štěstí do klína zdarma, lidé*

musí spolupracovati s jeho pomocí. Všecko naše namáhání jest marné bez Božího požehnání, všecku sílu uplatňujeme zbytečně, neprovází-li Pán světa svým požehnáním to, co naše slabé síly podnikají. Všecko spočívá výhradně na jeho požehnání.

Písmo svaté to vyjadřuje na jiném místě slovy: *»Neboť nikdo nemůže položiti základ jiný mimo ten, který jest položen, a tím jest Ježíš Kristus«* (1. Kor. 3, 11). Nepřibírají-li lidé Krista k veškerému svému počínání, marně budují dům štěstí a spokojenosti. Spadne, zavanou-li větry a oboří se na dům ten, a pád jeho bude veliký.

Bůh musí při budování nejen pomáhati, musí podle slov žalmu i ostříhati, jinak bdí strážce zbytečně. Nebdělí-li nad námi oko, které vše vidí a předvídá vše, než se to stane, ani tisíce hlídačů neuchrání města neštěstí, byť hlídali bedlivým okem. Přicházíte pozvati Pána Boha a poprositi, aby ráčil *pomoci stavěti váš dům*, aby vám Církev jeho jménem k tomu udělila požehnání, jež teprve může vaše dílo korunovati. *To jest dobrý počátek*, ale nezapomínejte, že se neříká: dobrý počátek, vše dobré, nýbrž: konec dobrý, vše dobré; že Bůh jest věrný tomu, kdo mu věrný zůstává, kdo se stále přičiňuje získati si a zasloužiti Boží požehnání. Zvykněte si na společnou modlitbu. Manželé, kteří se společně modlí, rozumějí si, což jest v manželství velmi důležité; manželé, kteří přivykli společné modlitbě a svědomitě tak činí, budou jistě i svědomitě plniti slova: *»Nezapadej slunce nad hněvem vaším«* (Ef. 4, 26), a vždycky se zase v po-

koji a míru sejdou. Štěstí a Bůh jsou dvě věci, jež nemožno odlučovati, jsou v nejtěsnějším spojení. Věčně pravdou zůstane: »Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí«.

XXIII.

Miluj, pokud milovati můžeš! Ta slova jsou napomenutí všem lidem, ale zvláště těm, kteří vstupují v nerozlučný manželský svazek.

Člověk jest určen pro lásku.

Bůh nás stvořil z lásky; celému lidstvu platí slova Boží: Láskou věčnou miloval jsem tě. Člověk jest povolán k lásce Boží, proto všem platí a jest nejvyšším zákonem pro všecko počínání přikázání Boží: »Milovati budeš Pána Boha svého«. Láska není něco pozemského a pomíjejícího jako víra, která přechází v patření, nebo jako naděje, která bude jednou splněna, láska trvá věčně. Proto i vzájemné vztahy mezi lidmi ovlivňuje touha po lásce. Jak jsme šťastni v přátelském kruhu srdečné lásky rodinné, jak nás blaží věrná láska přítele! Velice důležitou úlohu hraje láska pohlaví v lidském životě. Jest to tedy jistě hrozná tragika, musí-li člověk doznati: Není srdce na celém světě, jež by po mé lásce toužilo. Vřelá touha lidského srdce jest lásku dávati a přijímati, jeť člověk pro lásku určen.

Manželství jest škola nejčistší lásky.

A proč? Proto, že manželská láska velice se podobá lásce Boží k lidem. Proto slova sv. Pavla o lásce platí stejně o lásce Boží k nám jako o vzájemné lásce manželů. Co praví sv. Pavel o lásce? »Láska

jest shovívavá, dobrotivá, není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se, nemyslí o zlém, láska nikdy nepomíjí» (1. Kor. 13, 4—8). Taková nesobecká a dobrotivá a trpělivá láska jest jistě nutná, spojují-li se dva lidé pro celý život a chtějí spolu býti šťastni, znajíce dobře pozemskou ubohost lidskou. Tato ubohost podrobuje manželskou lásku mnohým zkouškám, v nichž pravá láska se stává pevnější a duchovější, možno tedy o ní právem říci: Láska nikdy nepomíjí.

K opravdové lásce napomíná spěšnost času.

Pán Bůh mnohdy dopřává člověku jen krátkou dobu, aby bohatství dobrotivé lásky seznal a z jejího požehnání se těšil. Často dosti brzy po sňatku stojí muž nebo žena u hrobu a naříkají. Jak jest to hrozné, platí-li jejich slzy ztrátě, kterou utrpěli, a musí-li oplakávati i na lásku chudý život, jenž nebyl jednotou a láskou a radostí, nýbrž roztržkou, zklamáním a bolestí. Co jsme v životě žameškali u hrobu již nedohoníme. Chraňte si lásku, a vstoupí-li něco mezi vás, ať nezapadá slunce nad vaším hněvem. Zvykněte si společné modlitbě: denní večerní společná modlitba vše zase odstraní, co lásku ohožovalo, a nastane zase pokoj a mír.

Nebudete-li se opravdu milovati a život si vzájemně zpříjemňovati, budete jednou plakati hořké slzy lítosti. Zachováte-li si lásku, zachováte si i štěstí do té doby, kdy vás obejmě věčná láska.

XXIV.

Mladé své štěstí chcete posvětití svátostí stavu manželského a tak uzavříti svazek lásky, který má

potrvati celý život. Písmo svaté připomíná vám slova, která tuto lásku dovedou chrániti a provázeti. Svátý Pavel píše: »Láska jest shovívavá a dobrotivá. Láska nikdy nepomíjí«. Která láska jest shovívavá a dobrotivá a nikdy nepomíjí?

Především láska Boží k nám. Bůh jest Bohem nejvyšším, přísným a spravedlivým. Jak by to s námi ubohými lidmi dopadalo, kdyby Bůh byl jen nejvyšší svatý, přísný a spravedlivý? Kdyby naše hříchy a zloby trestal podle zásluhy? V tom právě jest naše záchrana, že Bůh jest i nejvyšší shovívavý a dobrotivý, že hříšníkově popřává času ku polepšení a stále mu nabízí pokoj a smír. Láska Boží nikdy nepomíjí.

I každá pravá láska lidská musí býti shovívavá a dobrotivá. »Neste břemena jeden druhého« (Gal. 6, 2); jsme tedy břemenem jeden druhému, a činíme si nárok na trpělivost lidí ve zdraví i v nemoci se všemi svými chybami a slabostmi. Mohla by existovati šťastná společnost, kdybychom nenesli břemena jeden druhého? I tu musí láska býti shovívavá a dobrotivá a nesmí pominouti.

Slova o shovívavé lásce platí hlavně manželům. Pokud mladá láska přemáhá obtíže úzkého spoluzítí, nepozorujeme břemena jeden druhého. Uplatňuje-li se s postupem času všecka lidská ubohost, nastává veliká zkouška trpělivosti, při níž mnohé manželství neobstojí. Trápí-li nás jiní lidé, můžeme se jim vyhnouti, v manželství musíme dále spolu žiti, proto nutno lásku střežiti od počátku, aby shovívavou a dobrotivou zůstala a nekončila jednoho dne trpkým zklamáním a proměnila se

v pravý opak. Nutno tedy stále si uvědomovati svou lidskou ubohost a lásku láskou spláceti.

Staří Římané měli chrám, v němž kněžky udržovaly svatý oheň domácího krbu ve dne v noci. To byl nejkrásnější symbol. *Svatý oheň domácího krbu*, jenž zahřívá srdce a šťastnými činí, musí býti stále lidmi udržován a hlavně ženou chráněn. Žena musí býti opatrná, shovívavá a trpělivá, její láska nesmí nikdy pominouti. Opatrností a shovívavostí docilujeme mnohem více než nevolí a hrubostí, kteréžto nectnosti prohlubují jen kontrasty a zveličují nedorozumění. Ostrá a hrubá slova způsobují mnohdy propast, které nelze později překlenouti. Proto Stvořitel dal ženě do srdce zcela zvláštní síly lásky, učinil ji shovívavější a mírnější než často urputného muže. I muž musí býti počestný a poctivý strážce počestné lásky a nikdy nesmí zapomínati slov sv. Pavla: »Muži, milujte své manželky, jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni«. Abychom milovati mohli, musíme chtíti milovati, a k zachování si lásky po celý život patří mnoho dobré vůle.

»*Láska jest shovívavá a dobrotivá.*« Kéž by o vaší lásce platila i další slova sv. Pavla: »Láska nikdy nepomíjí«. Pravá láska nepomíjí. Zůstanete-li dobrými a věrnými strážci vzájemné lásky, zůstanete i strážci svého společného štěstí do té doby, kdy pozemská láska přejde v nebeskou a pozemské štěstí ve věčnou blaženost.

XXV.

Svatý Pavel napomíná všechny lidi: »Stůjte tedy jsouce opásáni na bedrech pravdou, oblečení v pan-

cíř spravedlnosti a obuti na nohou hotovostí evangelia pokoje» (Ef. 6, 14—15). Tuto horlivost pro evangelium pokoje chci vám dnes důkladně připomenouti a do srdce vložit, neboť na ní bude z velké části spočívatí stěští vašeho života.

Život jest boj.

Tak praví Písmo svaté. Musíme bojovati o místočko na Božím slunci, musíme bojovati o denní chléb, musíme bojovati proti zlu v nás a pokuše-ním kolem nás, musíme bojovati proti závistníkům a nešlechtníkům. Ten boj trvá po celý život. To nás nesmí skličovati a činiti malomyslnými, naopak, neboť člověk silné vůle a silné duše z boje se raduje a pocituje v boji vzrůst svých sil; boj vyhledává, aby síly uplatňoval. Kolem nás zuří stejný boj mezi všemi tvory, a boj ten jim neškodí, nýbrž prospívá. Udržuje silné silným, zdravé zdravým, statečné statečným.

Evangelium vedle boje postavilo pokoj. Nemohlo boje popíratí a nechtělo ho odstraniti, protože boj Bůh chce a boj jest obsažen v plánu stvoření. Řád stvoření se nemění, tím méně Stvořitel. Křesťanství vybízí k nejostřejšímu boji. Kdyby byl jen boj, lidstvo by zhrublo, proto evangelium hlásá i pokoj, a to v takovém stupni, že právem může býti zváno evangelium boje i evangelium pokoje. Křesťan má pokoj míti a nositi v sobě, má pokoj udržovati, má pokoj přinášeti, má »říditi nohy své na cestu pokoje« (Lk. 1, 79), nebo podle sv. Pavla »obut na nohou hotovostí evangelia pokoje«. A tak přichází obojí k svému právu: nutný boj a potřebný pokoj.

Manželství má býti útulek pokoje.

Manželství ve světě boje má býti jako ostrov pokoje. Každý bojovník musí si odpočinouti, povolí-li boj. Kde jest boj, jest ještě země; kde jest pokoj, jest již nebe. V nebi jest život dosti silný, aby se udržel bez boje. Kousek nebe na zemi, ostrov pokoje máte si připravit v manželství. Jest to možné? Ano, budete-li jen chtít a o to se přičiňovati! Jednou rádi a s vděčností uznáte všechny námahy, jichž jste k tomu potřebovali. Ve svém příbytku za největší bouře venku zuřící budete bezpečně ukryti a opravdu šťastni.

Dbejte napomenutí Písma svatého k svému prospěchu, buďte vždycky ochotni vše učiniti pro evangelium pokoje. To bude nevyčerpatelný pramen opravdového štěstí a Božího požehnání.

XXVI.

Na posvátném místě, kde zakládáte rodinný život, chci vám připomenouti slova sv. Pavla ke Galatům: »Neste břemena jeden druhého a tak naplníte zákon Kristův« (6, 2). Kéž by vás tato slova provázela celým životem!

Lidé jsou si vzájemně břemenem.

Tato myšlenka zdá se odporovati myšlenkám, jež vás přivádějí k oltáři, ale vyjadřuje skutečnost, o níž se snad dosti brzo přesvědčíte. Mladá láska ještě nemyslí na zklamání, která člověka v manželství tak často postihnou, nemyslí na oběti sebezapírání, jichž manželství vyžaduje. Prastará zkušenost a věčná moudrost praví: »Neste břemena jeden druhého«. A nemůže ani jinak býti, když i prorok volá: »Jest vám málo roztrpčovati lidi, že i Bo-

ha roztrpčujete?» (Is. 7, 14). Na zemi jsme stále na cestě k tomu, co vlastně máme býti, a jako při tom ustavičně požadujeme svatou trpělivost Boží, tak musíme i s trpělivostí snášeti ty a s trpělivostí býti snášeni těmi, kteří s námi život sdílejí. »Neste břemena jeden druhého« bude platiti potud, pokud lidé na zemi budou žíti.

V těch slovech jest i svaté Boží tajemství.

Trpělivost se spolupoutníky jest jako požehnané nesení kříže, jako nesení kříže Kristova, který byl plodný a spásonosný a přinášel požehnání. Kříž svou nejhlubší podstatou není břemeno, nýbrž strom života, z něhož vychází požehnání. Z kříže vychází smrt Kristova, ale také sláva Kristova. Proto čteme v Písmě: Nemusel Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své? I manželům vyrůstá z obtíží, jež vzájemně mají, nejen bolest, nýbrž i zisk. Jako Bůh v tomto světě utrpení připouští, bychom utrpením rostli a zráli, tak chce, aby manželé z nedokonalostí a chyb, jež mají spolu nésti, měli duševní zisk, a tak vešli do své slávy.

Proto neztrácejte odvahy a myslí,

dostaví-li se obtíže nebo bouře, jichž jste nečekali, poznáte-li snad na druhém nedostatky, jež vás překvapí nebo zarazí. Právě tu máte býti bojovníky o své štěstí. Manželské štěstí musí býti vybojováno. Je-li pravda, že musíme trpělivě snášeti to, co se nedá změnit, pak jest rovněž pravda, že se mnohdy musíme sami změnit, abychom mohli změnit věci. Kdo nechce vynaložiti sílu, aby se sám změnil, když jest to nutné, nedovede ani jiného změnit v tom, co změny potřebuje. Neumíme a ani

nedovedeme oceniti to, co nám samo do klína padá; nehynoucí cenu má to, co jsme si těžce zasloužili. A tak jest tomu i s manželskou láskou: nikdy nepomíjí a má velikou cenu, když jsme si ji zasloužili tisícerými námahami. Svatý Pavel nazývá trpělivé snášení jeden druhého, tiché získávání druhého zákonem Kristovým. Kéž by vaše manželství provázel zákon trpělivosti a lásky! Usnadníte si společný život a vnitřně porostete k jednotě, kterou dnes zakládáte.

XXVII.

Svatý Pavel napomíná Římany: »V naději se radujte, v soužení buďte trpěliví, na modlitbách vytrvalí« (12, 12). Naučení v těch slovech obsažená chci vám vštípiti v paměť i srdce.

V naději se radujte. Přicházíte s radostnou důvěrou, že manželství vás obšťastní a zabezpečí, aby vaše životní cesta byla snadnější. Tato naděje má vám vždy zůstat. Spasitel nechce, abychom se znepokojovali starostlivými myšlenkami, aby nám byl zítřek bližší dneška. V naději má nás posilovati veliká důvěra v Boha. Nepečujte příliš, nebeský Otec ví, že toho všeho potřebujete. Kdo má velikou důvěru v Boha, oddává se plně Boží prozřetelnosti, může se vždycky radovati, nad ním nikdy nezvítězí životní úzkost. Proto: radujte se v naději.

V soužení buďte trpěliví. Nemožno uniknouti bolestem srdce a nesnázím života. Bůh by nás mohl toho uchrániti jen zázrakem, zásahem v přirozený běh událostí. Tak činí jen tehdy, uznává-li jeho věčná moudrost toho potřebu. Obyčejně platí nám

slova Písma: »Jako zlato v ohni vyzkoušel je«. Musíme býti připraveni podstoupiti takové zkoušky duševní síly, odevzdanosti a trpělivosti, a v utrpení musíme se osvědčiti. Lidská síla ukazuje se často příliš slabá, i když vystupujeme rozhodně a zmužile proti tomu, co nás ohrožuje. Tu nezbývá než trpělivé vytrvání a statečné snášení: po zlých časech boj zase přestane, rány se zahojí a vrátí se pokoj a slunce. Všecko-li se shroutí, není tento život koncem všech věcí. Vzhlížejte trpělivě a klidně k Bohu a věčnosti a dbejte napomenutí apoštola: V soužení buďte trpěliví.

Na modlitbě vytrvalí. Modlitba jest uznání majestátu Božího, jest životní síla duše, ale jest i moc, která triumfuje nade všemi obtížemi. Kdo se modlí, nebyl přemožen; kdo se modlí, má ještě sílu odporu; kdo se modlí, má naději na výsledek a zdar; kdo se modlí, nemá ještě vše ztraceno. S modlitbou šel Spasitel do utrpení, modlitbou překonával přetěžké chvíle na hoře Olivetské, modlitba jej sílila vytrvati, s modlitbou na rtech zavíral oči. I nám modlitba dává sílu k vytrvalosti a vítězství. Naše síla nestačí bez vytrvalé modlitby. Proto nutno řídit se napomenutím: Na modlitbě vytrvalí. Čím větší budou obtíže, tím vroucněji a hlasitěji volejte k Bohu: Nepustíme tě, dokud nám nepožehnáš. Vězte, že vám nikdy nebudou chyběti plody věrné modlitby.

Kéž by tato napomenutí hluboko vnikla v srdce! Každoročně se opakují krásná slova apoštola. Kéž by vám vždy připomněla tuto chvíli, kdy je posloucháte s láskou, a kéž byste podle nich žili!

Lidský život jest doba zkoušky a osvědčení se. Písmo svaté praví: »Jako zlato v ohni vyzkoušel je« (Moudr. 3, 6). V ohni se ukáže, co jest zlato a co jest struska. To platí i o manželství. Je-li lidský život zkouška naší ceny a stálosti, tím spíše jest jí i manželství. Manželství podrobuje člověka trojí zkoušce.

Je-li velkomyslný nebo malý. Člověk může býti a jest veliký. Písmo o něm praví: »Učinils rovna ho bezmála andělu, slávou a ctí si ho korunoval« (Ž. 8, 6). Není to nápadné, když člověk jest stvořen k obrazu Božímu. Bůh jest vždycky veliký! Čím více se v člověku obráží Boží obraz, tím se nám zdá člověk větším. Lidé rádi uznávají takovou velikost. Člověk může býti i malý a ubohý ve své vášni, bezcharakternosti, věrolomnosti a nevděčnosti. Manželství, spolužití s člověkem, jenž jest k jinému připoután a nemůže se od něho odloučiti, ukazuje, jakou cenu člověk ten má, zda je veliký a velkomyslný v slibech, lásce, odpouštění, přemáhání. V manželství jest vyzkoušen jako zlato v ohni.

Zda jest obětavý nebo není. Tato zkouška jest právě v manželství tak významná, protože člověk v žádný jiný stav nevstupuje s tolika očekáváními a nadějemi, protože nikdy tolik nepodléhá fantasi jako před svatbou. Věří, že letí do nebe, a příliš brzo pozoruje, že nebe se nedává, že si je každý musí zasloužiti a vybojovati, tedy i manželské nebe. Manželství může býti na zemi nebem, ale také peklem. Podle slov Spasitelových můžeme nebe do-

síci jen sebezáporem, proto může manželské nebe míti jen ten, kdo jest schopen sebe zapomínati a pro jiné žíti a své štěstí hledati ve štěstí jiných. Kdo to může dokázati, nalézá nebe. Proto jest manželství zkouška ceny člověka, zda jest obětavý nebo není, je-li nezištný nebo sobecký, zaslouží-li štěstí nebo nezaslouží. V manželství jest člověk vyzkoušen jako zlato v ohni.

Zda jest tělo nebo duch. Manželství jest příkaz Boží, jest pro lidstvo povinností, bytí ne pro každého jednotlivce, zařízením Božím, na němž spočívá Boží láska a Boží požehnání. Z toho důvodu Církve vždycky chránila a bránila svatost a nedotknutelnost manželství proti všem, kdo chtěli jinak učiti. Manželství je jen tehdy svaté, zachovávají-li manželé přikázání Boží a určité hranice. Jest tomu v manželství tak jako všude ve světě. Zachovávání Božích přikázání přináší štěstí a požehnání, za přestupováním Božích přikázání následuje neštěstí a pohroma. Nic tak neničí štěstí a vzájemnou úctu v manželství, jako přestupování Božích a církevních přikázání. Proto krásné napomenutí: »Ducha neuhášejte« (1. Thes. 5, 19). Slova Písma o království Božím, že jest »radostí v Duchu« (Řím. 14, 17), mají platiti i o křesťanském manželství. V manželství jsou manželé vyzkoušeni jako zlato v ohni. Kéž byste v těchto zkouškách dobře obstáli! Jako se plevy odhazují a zůstává jen pšenice, tak bude jednou i struska odhozena a věčně zůstane jen zlato. Přičiňujte se všemožně býti čistým zlatem!
